

Sara Peilot
010-224 52 05

Om algblomningar i Vänern i sommar

Vid misstanke om toxinbildande blågröna alger, hänvisa till **kommunernas miljökontor** som har tillsyn över badplatsernas vattenkvalitet. Be i så fall aktuell kommun ta provet och skicka till lämpligt laboratorium för analys. **OBS, se nedan för anvisning vid provtagning.** Gör gärna en minnesanteckning av samtal om algblomningar i Vänern och maila till mig: sara.peilot@lansstyrelsen.se

Allmänna frågor om risker, giftighet, vilka alger som kan vara giftiga med mera kan Statens

Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) svara på, tel. 018-67 40 00, eller på webben:

<http://www.sva.se/djurhalsa/fodersakerhet/kemiska-faror-i-foder/algblomning-blagrona-alger-cyanobakterier-algtoxiner>

Läs också på Livsmedelsverkets webb om algblomning: <https://www.livsmedelsverket.se/livsmedel-och-innehall/oonskade-amnen/cyanobakterier-blagrona-alger>

Se också <https://www.havochvatten.se/badplatsen> där redovisas badvattenkvaliteten för Sveriges allmänna badplatser, kommunerna rapporterar in här.

Om Algtoxiner:

[Sjukdomsinformation om algtoxförgiftning — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

[Algtoxinpåverkan på djur - SVA](#)

Anvisningar vid provtagning av alger

Fyll en liten (räcker med några milliliter) provflaska med alger. Låt minst 1/3 del vara luft i flaskan (ruttnar annars!). Förvaras i kylskåp eftersom det är **färskvare**. Kontakta lämpligt lab om instruktioner för provinlämning. Skriv på provet var och när det är taget, hänvisa till samtal, analys av algprov och vem som ska ha svaret (kommunen + Vänerkansliet → sara.peilot@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, Hamngatan 1, 542 30 Mariestad).

Ovanligt med algblomningar i Vänern

Vänern har bra badvattenkvalitet med få rapporter om förhöjda halter av bakterier och förekomst av algblomningar. De få rapporter som kommer in om algblomningar gäller oftast för instängda, grunda, näringsrika vikar och strandområden med dålig vattenomsättning. Man kan inte med blotta ögat se om en algblomning är giftig (toxisk) eller inte, därför rekommenderas generellt att både djur och människor avstår från bad i vatten där det förekommer en riklig algblomning. I rapporten: [Vad händer i Vänern? Årsskrift 2020 \(vanern.se\)](#) från Vänerns vattenvårdsförbund kan du läsa mer om Vänerns badvatten och dricksvatten – kvalitet och skydd, på sidan 28-32.

Blågrönalger i Storvänern

Blågrönalgbloomingar är mycket ovanliga i Storvänern. Under tjugofem år finns bara två kända fall av giftiga algblomningar. I juni 2004 drack en hund vatten vid strandkanten vid Vänersnäs och dog. Vänersborgs kommun hittade då blågrönalgen *Anabaena lemmermannii*, som några dagar senare hade försvunnit. Algen är känd för att producera gifter och syns ofta inte när den blommar. (Utdrag ur: [Hur blir Vänerns vattenkvalitet i framtiden \(vanern.se\)](#)). Under sommaren 2021 var det ett fall där en ettårig hund dog efter bad i Vänern mellan Brålanda och Mellerud. [Hunden Siri dog efter att ha badat bland giftiga alger i Vänern | GP](#)

Blågrönalger vanligare i vikar

Flera av Vänerns grunda vikar är övergödda och här bedöms risken för algblomningar vara betydligt högre. Blomning av blågrönalger har rapporterats i fyra Vänervikar men för ytterligare sex vikar finns en stor risk för blomningar (tabell 3). I fem vikar har man hittat slemalgen gubbslem. (Utdrag ur: [Hur blir Vänerns vattenkvalitet i framtiden \(vanern.se\)](#))

Tabell 3. Vänervikar som riskerar att få giftiga eller besvärsgbildande algblomningar. Rapporter om blomningar av blågrönalger eller gubbslem (*Gonyostomum semen*) eller höga halter av dessa. *Algblomning har dokumenterats. Om inte annat anges kommer uppgifterna från årsrapporter från Norra Vänerns recipientkontroll 2000-2014. (Utdrag ur: [Hur blir Vänerns vattenkvalitet i framtiden \(vanern.se\)](#))

	Kommun	Rapporter
Gatviken	Säffle	Hög halt av gubbslem 2013 och 2014
Byviken	Säffle	Gubbslem i låga halter ⁸ samt 2014.
Ekholmssjön *	Grums, Säffle	Blågrönalgbloomning vanlig ¹ . Gubbslem i låga halter samt 2014.
Kyrkebynsjön	Grums	Höga halter av blågrönalger flera år. Gubbslem i låga halter 2014.
Arnöfjorden	Karlstad	Höga halter blågrönalger ² samt 2014. Gubbslem i låga halter 2014.
Kattfjorden *	Karlstad, Hammarö	Blågrönalgbloomning okt-nov 2015 ³ .
Lunnerviken	Karlstad, Kristinehamn	Höga halter av blågrönalger 2014.
Ölmeviken *	Kristinehamn	Blågrönalgbloomning vanlig.
Varnumsviken – Vålösundet *	Kristinehamn	2004, Blågrönalgbloomning vanlig.
Dättern	Vänersborg, Grästorp	Hög halt av blågrönalger 2014 ⁴ .

En ovanlig algblomning i Väner sommaren 2018

I slutet på juli 2018 uppmärksammades en ovanlig algblomning i Väner utanför Brommö och Sjötorp i Mariestads kommun, se foto. Det visade sig vara den planktiska kolonibildande grönalgen *Botryococcus brauni*, sågspånsalg. Kolonier är oftast gröna, gulaktiga eller orange, ibland även rödaktigt orange. Enligt algexpert Roland Bengtsson på Mikroalg, som analyserade proverna, så är algen **inte giftig** och den är **ganska vanlig, men absolut inte i de här mängderna**. Dessa alger lagrar in bland annat olja som reservnäring. Detta gör dem lättare än vatten så att de flyter upp till ytan. De förekommer i olika typer av sjöar, men främst i måttligt näringsrika med relativt hårt vatten. Röda alger har även setts på andra platser i Väner och det kan röra sig om samma art.

Trevlig sommar!

/Sara Peilot ☺

Jag har semester v. 29-32.

¹ Norra Väner 2003-2007. A-C. Norborg, ALcontrol Laboratories. Norra Vänerns intressenter, 2008.

² Norra Väner 2008-2012. A-C. Norborg Carlsson, ALcontrol Laboratories. Norra Vänerns intressenter, 2013.

³ Mail daterad 2015-11-07.

⁴ Recipientkontroll i Vänerns sydöstra tillflöden - årsammansättning 2014. Medins Biologi AB, 2015.